

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nov. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nov. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Platljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprankovana pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 20.

Poštno-hranilnični račun šte. 841-652. TELFON 31. 11-57

BRZOJAVNE VESTI.

Končni sporazum hrvaških strank.

DUNAJ 18. (Izv.) Današnja popoldanska „Reichspost“ ima iz Zagreba poročilo: Ponojne konference med pravaši in hrvaško-srbsko koalicijo so dosegle popoln uspeh, ne le v taktičnih, ampak tudi v stvarnih vprašanjih. Med obema strankama je prišlo do jako ozkega programatičnega zblizanja. Hrvaško-srbska koalicija se je zavezala sprejeti pravaško zahtevo po finančni in gospodarski samostojnosti Hrvaške in po popolni neodvisnosti od Ogrske tudi v svoj program. Sprejetje te programatične točke in pa izjava hrvaško-srbske koalicije, da odsihob ne bo pošiljala svojih delegatov v ogrsko-hrvaško zbornico v Budimpešto, bo imela dalekosežne posledice za nadaljni politični razvoj na Hrvaškem.

Ogrska kriza.

BUDIMPEŠTA 18. (Izv.) Dobro poučeni politični krogi ogrski smatrajo, da je popolnoma izključeno, da bi bil Khuen-Hedervaryu zopet poverjen portfelj ministrskega predsednika. V počasnem stadiju se nahajajoča ogrska kriza še ne bo ta teden rešena. Zlasti poskušajo politični krogi krizo ublažiti glede vprašanja rezervistov (§ 43. nove brambne predloge) z novimi predlogi. Najbrže bo poverjena sestava novega kabineta sedanjemu finančnemu ministru Lukaczu. Lukacza podpira tudi Justhova stranka.

Cesar izrazil nezadovoljstvo.

DUNAJ 18. (Izv.) „Deutschnationale Korrespondenz“ javlja: Povodom avdijske češkega namestnika kneza Thuna pri cesarju se je vladar nezadovoljno izrazil o poteku češkonemških pravnih pogajanj ter izjavil, da naj bi se češko nemška pravna pogajanja čimprej končala.

Vodocestna zadeva.

DUNAJ 18. (Izv.) Jutri popoldne se sestane parlamentarna komisija „Poljskega kola“, ki bo definitivno določila stališče Poljakov k noveli vodocestnega zakona. — Po seji parlamentarne komisije „Poljskega kola“ ima sestanek nemški „Nationalverband“, da zavzame precizno stališče napram tej zadevi.

Kakor znano, žele Poljaki, da pride še tekom predvelikonočnega zasedanja zanje važna vodocestna predloga do prvega branja v plenarni seji, docim se nemški „Nationalverband“ protivi tej nakani.

Poljski klub in Bilinski.

DUNAJ 18. (Izv.) Poljski klub priredi slavnosten banket na čast skupnemu finančnemu ministru dr. vitez Bilinskemu.

Ruski poslanik v avdijski pri cesarju.

DUNAJ 18. Cesar je danes popoldne sprejel ruskega poslanika pl. Giersa, ki se je bil dne 14. t. m. povrnil po tritedenskem dopustu iz Petrograda na svoje tukajšnje mesto, v posebni avdijski.

Nemški cesar Viljem na Brionih.

DUNAJ 18. Kako danes popoldanski „Fremdenblatt“ izve, pride nemški cesar Viljem 26. t. m. iz Benetk na brionske otoke, kjer se sestane s prestolonaslednikom Fran Ferdinandom. Na otokih se nemški cesar pomudi samo nekaj ur. Od tam odpotuje na svoje spomladansko bivališče na otoku Rifu.

P O D L I S T E K

Vitez iz Rdeče hiše.

(Le chevalier de Maison Rouge.) 45

Roman iz časov francoske revolucije. — Spisal Aleksander Dumas star.

Kupec je hotel nato videti podstrešje. Lastnik ni imel ključa pri sebi, a tekel je takoj ponj.

„Nisem se motil“, je dejal Morand, „ta hiša izobno ustreza našim namenom in zlasti kleti“.

„Božja previdnost sama gre na roko našemu podjetju“, je odvrnil Dixmer.

Ko se je lastnik povrnil s ključem in so se napotili proti podstrešju, so spoznali, da njega visočina ne sega niti do slemena Templovega stolpa. To je bilo neugodno in ugodno obenem: neugodno, ker ni bilo možno občeati s kraljico s pomočjo znamenj; ugodno, ker ravno ta nemožnost ni mogla vzbujati nikakega suma, kajti na visoke hiše so seveda pazili najstrožje.

„Manny, Toulan, ali Tisonkina hči bi

Ženska volilna pravica.

DUNAJ 18. (Izv.) Včeraj je bil manifestacijski shod prvega avstrijskega ženskega društva za uvedbo ženske volilne pravice. „Slovensko splošno žensko društvo“ ste zastopale gg. dr. Ferjančičeva in dr. Prijatelj. V imenu slovenskih žena je referirala ga. dr. Ferjančičeva v slovenskem jeziku o ženski volilni pravici in je bila sprejeta njena tudi v slovenskem jeziku sestavljena resolucija.

Čedne afeze poljskega poslanca Stapinskega.

KRAKOV 18. (Izv.) Pred tukajšnjim porotnim sodiščem je bila danes porotna razprava v tiskovni pravdi, ki jo je naperil posl. Stapinski poljske ljudske stranke proti uredniku Novaku zaradi javnega obrekovanja. Urednik Novak je v vsepoljskem glasilu „Ojczyzna“ trdil, da se je posl. Stapinski prodal sedanjemu gališkemu ministru Dlugoszu in dr. vit. Bilinskemu, da je od njiju sprejel v svoje osebne namene velike denarne svote in da je izdal interese svoje stranke.

Razprava je končala naravnost senzacionalno!

Pri razpravi je gališki minister Dlugosz sam osebno nastopil kot priča ter pod prisego potrdil, da ni nikdar dal Stapinskemu denarja v njegove osebne namene. Stapinski je od njega dobil precej denarja za poljsko ljudsko stranko in ne za svoje interese.

Dalje je bil osebno zaslišan tudi poljski konservativni poslanec Hupka, ki je tudi potrdil, da konservativna stranka ni nikdar Stapinskega gmotno podpirala.

Naravnost interesantna in senzacionalna pa je bila prečitana pismena izjava sedanjega skupnega finančnega ministra dr. Bilinskega.

Bilinski je sicer potrdil, da je Stapinski pri njem kot sedanjem finančnem ministru interveniral za poljsko ljudsko stranko in da je vlada slednjič določila 2 milijona kron subvencije v svrhu, da se sanira po poljski ljudski stranki ustanovljena parcelarna banka, to pa zato, da je obvarovala vlagatelje pred večjimi nesrečami. Sicer pa to ni bil samo edini slučaj, kjer je vlada priskočila raznim, v slabih položajih se nahajajočim denarnim zavodom. — Tako je dobila vladno podporo „Banca popolare“ v Gorici v znesku 1½ milijona K, dalje koroška centralna zveza zadrug 1½ milijona K. Tržaška „Banca popolare“ pa je prejela pol milijona K podpore od vlade.

Zaradi tega ne more biti nič čudnega, da je vlada skušala obvarovati gališko parcelarno banko pred konkurzom.

Takoj, ko je bila prečitana izjava skupnega finančnega ministra, je vstal posl. Stapinski s svojega sedeža ter proglasil, da mu izjave prič popolnoma zadostujejo in da z ozirom nato odtegne svojo tožbo proti uredniku Novaku.

Stapinski je tožbo odtegnil, ne da bi bil zadobil od tožnega primerne zadoščenja in ne da bi bil obtožencu ponudil priliko, da bi po pričah izvedel ponujeni dokaz resnice o Stapinskih manipulacijah, dokaz resnice, ki ga je bilo sodišče dovolilo.

Ogrski žandarm ustrelil avstrijskega.

GRADEC 18. (Izv.) Med avstrijskim orožnikom Krajničem in nekim ogrskim

ji morala na kak način sporočiti, naj se varuje,“ je dejal Dixmer.

„Mislim bom na to,“ je odgovoril Morand.

Šli so dol. Notar je čakal v salonu s pogodbjo, ki je bila takoj podpisana, potem, ko je lastnik obljubil, da izprazni hišo do 8. ure zvečer. Ob devetih sta se Morand in Dixmer vrnila; sledilo jima je nekoliko za njima petero ali šestero mož, za katere se ni nihče zmenil vsled zmešnjave, ki je tedaj vladala v Parizu.

Ko sta bila vstopila in našla hišo popolnoma prazno, sta zaprla oknice ter prižgala sveče, ki jih je bil Morand prinesel s seboj. Nato je vstopilo onih petero ali šestero mož eden za drugim.

Bili so to običajni strojarjevi gostje, oni tihotapci, ki so hoteli nekega večera ubiti Maurica in so tedaj postali njegovi prijatelji.

Zapahnili so vrata in stopili v klet, nad katero se je čulo, kakor je bil povedal lastnik, ropotanje voz. Najprej so zamašili vse odprtine, skoz katere bi lahko prodrl kak radoveden pogled. Nato je Morand vzravnal neki prazen sod in narisal s svinčnikom na papir par geometričnih črt.

pandurjem je nastal zaradi dekleta ob štajersko-ogrski meji hud prepir. Pandur je avstrijskega orožnika ustrelil s svojo službeno puško, nakar se je še sam sebe ustrelil.

Kregarjeva afera pride pred celjsko poroto.

GRADEC 18. Obravnava proti Ivanu Kregarju zaradi zlorabe uradne oblasti pri predzadnjih volitvah v trgovsko in obrtno zbornico pride pred celjsko porotno sodišče.

Bolgarsko vstaško gibanje v Macedoniji.

SOFIJA 18. Generalni tajnik v turškem notranjem ministrstvu Šikri bej in šolski nadzornik Abdul Keren sta danes dospela v Sofijo in zaprosila glavnega zastopnika bolgarskega vstaškega gibanja za konferenco v svrhu, da se spomladansko vstaško gibanje bolgarskih čet po Macedoniji omeji in da se opuste napadi na turške železnice, javna poslopja in vasi. Vodstvo vstaškega odbora jima je kratko odgovorilo, da se macedonska organizacija Bolgarov ne mara spuščati v prav nikak pogajanja s Turčijo in da nadaljuje svojo započeto akcijo toliko časa, dokler ne doseže popolne avtonomije Macedonije in enakopravnosti macedonskih Bolgarov s turškim prebivalstvom.

Aretacije Dalbovih tovarišev.

RIM 18. (Izv.) Policija je danes aretirala nekatere tovariše atentatorja Dalbe. — Dosedaj se med italijanskimi odvetniki ni našel niti eden, ki bi prevzel zagovornišvo atentatorja. Sodišče mu je imenovalo ex-offo zagovornika.

Demonstracije proti nemški gledališki družbi.

STRYJ 18. (Izv.) V tukajšnjem gledališču je prišlo v soboto zvečer do velikih in hrupnih demonstracij med dijaki in častniki. V gledališču je igrala neka nemška družba. Dijaki pa so hrupno protestirali proti nemškimi predstavam. Častniki 9. pešpolka pa so se dijakom postavili postrani in so zahtevali, da se predstava nadaljuje. To je bil povod, da je prišlo do spopadov med dijaštvom in častniki. Policija, številno pomnožena, je udrila v gledališče, odpeljala dijake iz gledališča in jih vzela — na protokol.

Rusija proti Turčiji.

DUNAJ 18. (Izv.) Današnji „N. W. Tgbl.“ javlja očitno in oficijelno vira: Kljub dementijem iz Petrograda se dozdeva, da se rusko-turško razmerje postruje. Rusija odločno zahteva, da Turčija odpokliče svoje čete ob perzijsko-turški meji ter hoče doseči revizijo rusko-turške meje ob Kavkazu. Rusija hoče očitno izvesti to svojo zahtevo tudi z oboroženo roko.

Židovski pogromi v Kjestendlu.

SOFIJA 18. (Izv.) Najprej po nekem Ilovskem listu priobčena vest o groznih židovskih pogromih v Kjestendlu sedaj oficijelno dementira „bolgarska brzojavna agentura“.

Svetovno stavkovno gibanje rudarjev.

Položaj na severnem Češkem.

PRAGA 18. V severnočeškem premogovnem revirju so bili včeraj nebrojni manifestacijski shodi rudarjev za uvedbo minimalnega mezdnege tarifa. Shodi socijalno-demokratske rudarske Unije so sklenili, da predložijo podjetnikom še enkrat svoje ne-

Medtem, ko je risal, so njegovi tovariši v spremstvu Dixmerja stopili iz hiše. Šli so k nekemu vozu v bližini, kjer so dobili vsak po eno orodje: lopato, motiko, kol in kramp. Vsakdo je skril svoje orodje pod vrhno suknjo in se tako ovrnili zopet v hišo.

Morand je bil vršil svoje delo; šel je ravno proti nekemu kotu in dejal: „Tukaj kopajte!“

Položaj jetnikov v Templu je postajal vedno resnejši in neznosnejši. Za trenotek je kraljici, princesi Elizabeti in mladi princesi zasijala kaka nada. Iz usmiljenja do visokih jetnic sta jim uradnika Toulan in Lepitre izrazila svoje sočustvovanje. Sprva jima uboge ženske niso zaupale, kajti niso bile vajene sočustvovanja, toda v njihovem položaju zginja kmalu vsako nezaupanje.

Ko je kraljica menila, da se lahko zanaša na ta svoja stražnika, ju je spravila v stik z vitezem iz Rdeče hiše. Nato so zasnovali načrt za beg. Kraljica in princesa Elizabeta sta imeli ubežati, preoblečeni v uradnike, s papirji, ki bi jih jima prej preskrbeli. Kar se tiče kraljevih otrok, so bili opazili, da ima mož, ki prižiga luči v Templu, vedno dva otroka s seboj, ki sta bila enake starosti, kakor princesa in princ.

koliko reducirane zahte, če se zavrnejo prvotne zahteve. — Manifestacijski shod v Mostih je sklenil, danes ponedeljek praznovati in zvečer ponovno zborovati. Splošno upajo, da štrajk v severnočeških rudnikih še ne izbruhne tako kmalu, ker rudarji pričakujejo, da se ne postavijo podjetniki na povsem odklanjajoče stališče.

MOSTI na Češkem 18. (Izv.) V vseh rudarskih revirjih severne Češke se stavkovno gibanje rudarjev močno postruje.

Število brezposelnih na Angleškem.

LONDON 18. Statistika o stavkujočih rudarjih in brezposelnih delavcih varila. „Morning Post“ cenil število brezposelnih na 1,340.000; „Times“ pa na 1,340.000. Strojovne organizacije, pri katerih so organizirani delavci zavarovani proti brezposelnosti, morajo prinašati ogromne denarne žrve. „Morning Post“ pravi, da so minulo soboto organizacije drugih delavcev-nerudarjev izplačale nad dva milijona kron na podporah.

Italijansko-turška vojna

Aretirani anarhisti.

RIM 18. (Izv.) Zatrjujejo, da se je italijanski policiji sedaj posrečilo aretirati ona dva anarhista, ki so ju baje najeli mladoturki, da prirejata atentate na italijanske dostojanstvenike. Eden je baje Čeh, drugi pa Macedonec. Prvega je policija aretirala ob italijansko-francoski meji, drugega pa v Nizzi.

Razmere v Stari Srbiji.

(Izv. dopis.)

Skoplje, 16. marca.

Arnavti se še vedno ne morejo sprijazniti z mislijo, da naj bi zakoni veljali tudi za njih. Zato se pa tudi v Stari Srbiji povsodi tam, kjer prihaja srbski živelj v dotiko z Arnavti, razmere danes takorekro v ničemer ne razlikujejo od razmer, ki so vladale pred Abdul Hamidom. Slej ko prej ropajo in požigajo Arnavti, katerim so Srbi izročeni brez varstva in zaščite. Ker je pa minister notranjih stvari izdal neko naredbo, ki Arnavtom ni po volji, je med njimi v zadnjem času zavladala velika nejevolja in ogorčenje tudi proti turški vladi. Na nekaterih krajih so se celo direktno uprli turškim oblastnjakom, ter je prišlo s turškimi četami do krvavih spopadov, pri katerih je bilo na obeh straneh mnogo ranjenih in ubitih.

Do posebno hudega spopada je prišlo v vasi Visokovec ob srbski meji. V tem spopadu je poginil tudi vodja arnavtske čete.

Tudi v prištinskem okraju se dan za dnevom pojavljajo spopadi; Arnavti tega okraja postajajo vedno nemirnejši.

Reformna komisija pod vodstvom Hadži Ali beja — je na potu iz Peča v Djakovo tudi bila napadena od Arnavtov. Pri tem je prišlo med Arnavti in vojaško četo, ki je spremljala reformno komisijo, do hudega boja, ki je trajal tri ure. Arnavti so se sicer morali umakniti, ali tudi Turki so v tem boju izgubili osem mož in enega častnika.

Če se pomisli, da slične razmere, kakor tu opisano, ne vladajo le v Stari Srbiji, temveč tudi v Makedoniji in ostali evropski Turčiji, a še slabše v izvenevropskih delih otomanskega carstva, je jasno, da so te raz-

Dogovorili so se, da se preobleče Turgy v prižigalca in odvede oba otroka.

Turgy je bil nekaj sluga v kraljevi kuhinji in edini prejšnjega dvora, ki so ga bili obdržali še nadalje v službi. Turgy je bil iz tega razloga naravno posredovalec med jetniki in njihovimi pristaši, kajti smel je iz Tempila, je lahko odnašal listke in zopet prinašal odgovore. Navadno so se nahajali listki, zaviti v zamaške na steklenicah za mleko, ki sta jih dobivali kraljica in princesa Elizabeta. Pisani so bili z limonovim sokom in črke so se poznale šele, ako se jih je približalo k ognju.

Vse je bilo že pripravljeno za beg. Nekega dne si je Tison slučajno prižgal svojo pipo s takim zamaškom. Medtem, ko je papir gorel, je zapazil, kako se prikazujejo črke. Ugasnil je že na pol zgoreli listek in izročil ostanek Tempelskemu svetovalstvu. Približali so ga k ognju, toda čitati so mogli le še nekaj besed. Vendar so spoznali kraljičino pisavo. Ko so popražili Tisona za pojasnilo, je povedal, da je opazil, kako sta Lepitre in Toulan tupatam izkazovala kraljici kako ljubav. Vsled tega so jima prepovedali vstop v Temple. Tudi Turgya so jeli strogo nadzorovati in nikoli več ga niso puščali samega s kraljico. (Dlje.)

mere nevdržljive in da nekda tako ponosni turški imperij nosi v sebi vse kalil razpadanja in smrti.

Na nekaj bi bil skoraj pozabil! Čitatelji „Edinosti“ bodo gotovo radovedno vprašali: Kako to, da skopeljski dopisnik „Edinosti“ piše o vseh možnih stvareh, le ne o volitvah v turški parlament, ki se imajo vršiti sedaj. Da vam povem odkrito: Tu se za volitve ne briga živ krst. Turk je sploh preindolent, da bi se briga za politiko in da bi se izpostavil razburjenju, ki so v zvezi s političnimi boji. Arnavi pa sploh nimajo nobenega pojma o volitvah, parlamentu in političnih bojih. Njih volitve so puške, njih parlament krogla, ki jo poganjajo iz zasede v glavo političnemu, narodnemu in verskemu nasprotniku. Srbi so sicer politično zavedni in tudi agilni, a oni se nočejo izpostavljati nevarnosti, da jih, ako bi se zanimali za volitve in agitirali za svoje kandidate, vtaknejo v luknjo. Tej nevarnosti se nočejo izpostavljati, temmanje, ker vedo, da je carigradski parlament le — komedija in ker vedo, da Srbi nimajo pričakovati ničesar. Zato bodo iz Carigrada tudi v Stari Srbiji izvoljeni oni kandidati, katere bodo diktirale mladoturške oblasti po nalogu mladoturškega komiteja.

Bratje Sokoli! Bratje Slovani!

Z napornim delom in s trdo voljo se nam je naposled posrečilo, združiti neštene množice slovanskega Sokolstva v eno celoto, mogočno po svoji razsežnosti, silno po naši vdanosti, krasno po vzvišenih nalogah, katere smo ji položili na srce.

Vodilo nas je k temu nepremagljivo hrepenenje po povzdigi slovanskega naroda, čegar samoniklost hočemo podpreti z zdravim in krepko vzgojo, s povzdigo in plemenitvijo njegovih prirodnih telesnih zmognosti in s tem zgraditi temelj pravemu razvoju in duševnemu napredku Slovanstva.

K temu cilju hočemo speti po poti, primerni značaju in telesnim sposobnostim naših narodov, s svojimi sokolskimi vajami, ovladovanimi po zavesti naše plemenske skupnosti in skupnih naših koristi.

To hočemo posvedočiti s skupnim nastopom ob

I. zletu Zveze slovanskega Sokolstva, ki ga sklicujemo na dni 26. junija do 1. julija 1912 v zlato slovansko Prago.

Prvič je tu v organizirani celoti nastopiti slovanski mladini, da pokaže svojo dospelost in čvrstost in da v junaški tekmi izmeri svoje moči, utrjene z marljivo vadbo.

Vabimo Vas torej, moške in žene, k temu slovesnemu prikazu slovanske žilavosti in k temu zgovornemu dokazu pomembnosti in smotrenosti naših združenj na tem važnem kulturnem polju. Naj podedovanje lastnosti naših očetov in dedov, ovenčane s junaškimi tradicijami, osveževane s probujenim hrepenenjem po novem, dostojnem življenju Slovanstva, združijo k veličastni sliki sokolskega dela in truda, stremčega za popolno človeško plemenitostjo in dovršenostjo.

Naš zlet smo združili s

VI. zletom České Obce Sokolské, v spomin na petdesetletni obstoj prvega sokolskega društva v Pragi in vsega Sokolstva sploh.

Kraljeva Praga, to staro glavno mesto Čehov, slavno po svoji zgodovini, bogato dragocenih pomnikov, krasno po legi in stavbah, to vedno žareče ognjišče slovanskega duha, se pripravlja z vso gorečnostjo in radostjo, da pozdravi v svoji sredini mile goste in jih obda z iskrenimi izrazi svoje resnične, globoke, zavedne ljubezni.

Kvišku torej bratje k delu in slavnemu činu! Naj zopet enkrat zavzeti skupni naš koral in svet naj se čudi pojavu združenih prsi in rok slovanskih, tekmujočih v silni in

prožnosti, lepoti in plemenitosti, vse v blaginjo in prosper našega millega naroda.

Na zdar! Čzolem! Zdravo!

Predsedstvo Zveze slovanskega Sokolstva: Dr. Jos. Scheiner Jindř. Vaníček predsednik. načelnik.

Dr. Lazar Car Dr. Ant. Novotný podpredsednik. tajnik.

BRAJE!

S predstoječim objavljamo poziv, ki razodeva jasno, kaj da se bode vršilo v dneh 28., 29. junija in 1. julija t. l. v slovanski Pragi: — to bo praznik, kakršnega slovansko Sokolstvo in ž njim Slovanstvo sploh še ni proslavljalo.

Danes apelujemo na Vas, bratje slovanske Sokoli, da še udeležite te slovanske sokolske manifestacije v čim največjem številu; s svojo udeležbo in nastopom v Pragi pokažimo, da tvorimo mali slovanski narod krepko vejo na močnem slovanski lpt.

Zadanes pripomnimo, da se slovanski Sokoli popeljejo s posebnim vlakom dne 26. junija popoldne po državni železnici v Prago; uro odhoda, vožne cene in celi spored slavnosti priložimo v teku prihodnjih dni.

Na zdar!

PREDSEDSTVO

„Slovenske sokolske zveze“.

Domače vesti.

Afera tržaške porote. Z Dunaja smo prejeli vest, da se tam govori, da je najvišje sodišče na predlog generalne prokurature razveljavilo razsodbo višjega deželnega sodišča v Trstu glede porote in to vsled pritožbe v varnost zakona.

Svoji k svojim. Prejeli smo: Kolikokrat je ta naslov blestel po slovenskih časopisih! Ali koliko je še ljudi med nami, ki ne umevajo pomembnosti tega gesla! Lahko bi tu našel nad štiristo slovenskih neodvisnih trgovcev, ki naročajo le pri neki italijanski firmi. Ta si je ustvarila iz slovenskih žuljev krasno ekzistenco, toda nje zastopnik občuje s slovenskimi trdkami le italijanski — ustmeno in seveda pismeno. Še več: ko potrebuje služabništva — uradnikov ali delavcev — piše ponje — v Italijo! In tako so zaposleni pri njem ljudje: iz Milana, Benetke, Ravene, Neapelja itd. Med kakimi 40 uslužbenci te firme, ni niti enega, ki bi umel le jedno besedico slovenski. Tu bi morali slovenski trgovci, če že naročajo pri tej firmi, spominjati se svoje dolžnosti do svojega naroda vsaj v toliko, da bi zahtevali, naj se slovenski občuje ž njimi, ne pa da je znašajo slovenske žulje, ki jih potem porablja v izvajanje svojega sovraštva proti našemu narodu.

Žal, da je tudi drugih naših ljudi, ki se radi ponašajo ob gotovih prilikah s svojo narodno zavednostjo, ki pa te svoje čednosti prav nič ne kažejo z dejanji, v praktičnem življenju. Posebno so nam tu na mislih naši slovanski gostilničarji, ki so doslej vse preveč grešili proti geslu svoji k svojim, ki so pa vendar v isti sapi zahtevali od slovenske javnosti, naj njim nasproti izvajajo to geslo. To ne sme tako dalje. Občinstvo, trgovci in obrtniki morajo se ravnati po tem geslu. Ko je bomo vsi izvajali, potem šele se bomo mogli nadejati gospodarskega osamosvjetja. In zlasti slovenskim gostilničarjem je sedaj — z ustanovitvijo „Prve primorske gostilničarske zadruge“ — v njih lastno in v slovensko korist. Oklenejo naj se torej te svoje zadruge!

Naši vojaki na Hrvaškem. Iz Karlova smo prejeli: Z zadovoljstvom Vam javljamo, da se čutimo tu kakor doma. Kraj je lep: prekrasna mu je lega z lepimi drevedri in trotoarji sredi ravnega polja. In med dobrim istokrvnim ljudstvom smo. Posebno še so zanimivi sedanji dogodki. Sedanje dijaške manifestacije in demonstracije so za nas nekaj nenavadnega. Ti pojavi

izvajal tudi sam zase, seveda le po boljših pevskih močeh.

Rajskomil in prisrčen je zbor angeljev „Ave marija“ v drugem delu; brez posebne umetnosti je in baš zato tako ljubeč.

V moškem zboru „Ti Jeruzalema slava“ je skladatelj dal veliko ulogo orkestru, kar dela ta zbor zares majestetičen (allegro maestoso). Zelo efektno se zaključil zbenjajočim se moškim in ženskim zborom: „Ave Marija“.

Kak mojster je skladatelj v kontrastu in kako sigurna mu je roka tudi, pri najiminentnejši in najtežji muzikalni obliki, je Sattner dokazal jasno v krasni fugi „Aleluja“ v tretjem delu svojega oratorija. Skladatelj stopa strogo po pravilih: motiv, ponavljanje, obdelanje motiva, vrhunec in konec. Pri obdelanju motiva mu ne manjka originalnosti in invencije.

Tretji del oratorija je radi fug „Aleluja“ najiminentnejši in najtežji, zato pa prihaja delo samo pri tem delu do polne veljave, do vrhunca, ker v njem šele spoznamo vso veliko moč ustvarjanja, ki jo ima skladatelj.

Oratorij konča z velikim umetnim zborom „Češčena kraljica, usmiljena mati“, koga srednji del je zelo prirejen za četvero-spev (largo: „v bridkosti“). Krasno, kakor že omenjeno, je v tem zboru mesto: „O Mati, ozri se na naše gorje.“ Potem, ko se

s hrvaškimi himnami, vskliki, impozantnimi sprevidi dijakov, ki nosijo vsi znake — vse to napravila na nas neizbrisen utis. V Karlovcu, ki je bil nekoč precej pomemben, je danes ambijent povsem hrvaški: na ulici, po lokalih in po uradih, in tujinci se morajo — hočeš, nočeš — mučiti, da se prične vsaj nekoliko hrvaščini. Zato pa se mi Slovenci čutimo tu kakor doma, dasi smo precej oddaljeni od rojstne grude. Ob čutstvu domačnosti izginja za nas daljava: ljudje govore naše zvoke in prijazni in uljudni so z nami povsod. Na kratko rečeno: ugaia nam zelo in zadovoljni smo.

C. kr. poštni urad v Sv. Križu. Pišejo nam: Poštni urad pri nas se nahaja že nekaj let ob državni cesti. Ker pa je par minut izven vasi, si prizadevajo nekateri, da bi poštni urad prenesli v kako hišo na „križišču“. Proti temu seveda ne bi imeli nič, če le ta stvar nima morda kakega drugega ozadja. Pred vsem pa zahtevamo, da je ta urad na takem mestu, da more vsakdo zahajati tja, ne da bi se morda izpostavil neljubemu mu opazovanju. Določiti naj se kraj, kjer bi bilo enako ustrezno vsem brez ozira na domače razmere in na stranke, v katere se deli prebivalstvo naše vasi. Kajti poštni urad bodi za vseh, tu naj bodo torej nekaka nevtralna tla. Proti „križišču“ bi se morali izjaviti posebno zato, ker je tam — okoli cerkve in pokopališča — vedno vse polno otrok, da je tam večer krik in vrišč.

Radl tega par besed. Res je sicer, da smo tudi stariši mnogo krivi, da je na „križišču“ vedno tisti otroški dirndaj. Vendar bi opozorili na to našo krajno policijo, našega vaškega načelnika. Pokojni njegov prednik blagega spomina je obračal svojo pozornost tudi temu nedostatku. Pa tudi učiteljstvo ima nad mladino veliko moč. Saj opazujemo, kako uzorno se vede mladina v šoli in iz šole gredé. Po cestah pa taka razposajenost. Mi bi svetovali, naj bi tudi take cestne „prestopke“ tudi v šoli primerno kaznovali, kajti šolskih kazni se otroci najbolj boje. O tem smo stariši prepričani. Toliko — pa brez zamere!

Narodna delavska organizacija, priredi v četrtek dne 21. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih ul. Sv. Frančiška št. 2, predavanja in sicer o predmetu: Tržaške razmere.

Predavatelj: deželni poslanec g. dr. Jos. Wilfan. Vstopnina 10 vinarjev za osebo. Predmet, ki si ga je izbral gosp. predavatelj, bo gotovo vsakega interesiral, posebno naše slov. delavce, ki so prišli po večini iz drugih krajev v Trst in ki vsled tega ne morejo poznati temeljito tržaške razmere, mestne uredbe, razne institucije, narodnostne in ekonomske odnošaje itd. Povsem koristno pa je, da je človek v mestu, v katerem živi, v vsem natančno informiran. Zato se nadejamo, da se našemu povabljenemu odzove vsak, ki hrepeni po izobrazbi in se želi natančno poučiti o navedenem vprašanju.

Praznik sv. Jožefa na državni železnici. Iz krogov železničarjev nam pišejo: Ob praznikih se dela po skladiščih državne železnice vedno samo dopoldne, ako ni posebnega dela. Tako nekako stoji v železniških predpisih. Zato so bili delavci po skladiščih zelo iznenađeni, ko so skladiščni mojstri včeraj ukazali, da morajo danes, na praznik sv. Jožefa delati celi dan, kakor druge navadne delavnice. Vprašamo slavno ravnateljstvo: od kod so dobili dotični ukaz, ki so ga dali skladiščnim mojstrom, da se na praznik sv. Jožefa dela celi dan. Nam kot priprostim delavcem cela stvar ne gre v glavo, ker mislimo, da bi moralo tozadevni ukaz izdati le železniško ministerstvo, oziroma ravnateljstvo državnih železnic, o čemur pa ni bilo čuti ničesar!

Defraudacija na Brionih. Knjigovodja zdravilišča na Brionih Lackner je poveril 28.000 K ter pobegnil.

je bil razvil zbor v impozanten, grandiozen šesteroglasen stavek, zaključil s trikratnim „Amen“ oratorij.

Orkestralni del oratorija odgovarja vokalnemu in dasi ne dosega glede stvaritve vokalnega dela, kateremu je podrejen, je vendar razvidno, da obvladuje skladatelj popolnoma tudi instrumentalno tehniko.

Posebne omembe sta vredna vijoliński solo in pa slavnostna koračnica — Marcia maestosa — v tretjem delu. Oblikovno sta oba dovršena. Vijoliński solo, ki naj karakterizira blaženost, ki zavлада vsled vnebovzetja Marije, ni napačen in je prijeten. Manj originalnosti kaže slavnostna koračnica.

Kakor tudi je delo samo na sebi lepo in dovršeno, vendar je moglo priti do prave veljave le na ta način, da je bilo njega izvajanje zaupano dobrim rokam. In v tem slučaju je bilo zaupano ne le dobrim, ampak — mirnim srcem moremo reči — najboljšim rokam.

Mojstra Hubada ni treba da šele predstavimo našemu občinstvu. Slava njegovega imena je prodira ne samo preko naše ožje in širše domovine, ampak tudi daleč preko njenih mej, do tujerodcev. In po pravici! Preciznost in natančnost, solidnost in sigurnost so lastnosti, ki ga določijo v obliki meri, in ki mu omogočajo da vsaka

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu priredi danes 19. t. m. (na praznik sv. Jožefa) peš izlet v Bazovico. Odhod točno ob pol dveh popoldne, povratek ob sedmih. Člani in članice so vabljeni k mnogoštevilni udeležbi.

Salonski orkester „Vrdeljskega Sokola“ priredi danes, 19. marca v „Narodnem domu“ pri Sv. Ivanu „vslm Jožetom in Pepkam“ časten večer za god“.

Na vsopreda so orkestralne točke, kupleti, deklamacija in himna vse posvečeno slavljencem — kakor tudi šaljiv sodni prizor, srečanje in vsakovrstna prosta zabava.

Večji del vsopreda izvaja mojster Kemperle, ki bo v ulogi „Pismonoša s Koldrovce“ raznašal darila in čestitke navzočim slaviteljem. Tozadevna darila sprejema društveni gostilničar. Začetek ob 7:30 zvečer. Vstop prost. K večeru so vabljeni vsi Jožeti Pepce in njih prijatelji.

Salonski orkester „Vrdeljskega Sokola“ ima svojo vajo danes ob 3:30 popoldne. Naj nihče ne manjka! Načelnistvo.

Veselični odsek „Rojanskega Sokola“ naznanja, da se vršijo danes, na praznik sv. Jožefa, običajne plesne vaje.

Zveza jugoslovanskih železničarjev. Radi praznika odpade današnja pevka vaja, ki se bo vršila jutri, v sredo, dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer. Prosi se polnoštevilne udeležbe.

Pevsko društvo „Trst“. Jutri ob 8. uri zvečer pevka vaja za moški zbor. Ker nameruje društvo prirediti svoj koncert, prosimo točne in polnoštevilne udeležbe.

Kmetijska družba za Trst in okolico priredi dne 20. t. m., t. j. v sredo ob 3:30 popoldne v družbenih prostorih redno odborovo sejo, h kateri vabi uljudno odborovo, predsednike gospodarskih svetov in zaupnike družbe.

„Pri belem konjčku“. To velezabavno burko, ki je pred leti napolnila gledališče do zadnjega kotička, bomo imeli priliko zopet videti in sicer v nedeljo, dne 24. t. m. v „Narodnem domu“ pri Sv. Ivanu. Uprižori jo Sentjakobska Čitalnica. Začetek bo točno ob 4. popoldne.

Položio izpit. Prošle je sedmice odlični Dubrovčanin g. J. Žalud položil izpit knjigovodstva sa odličnim uspehom. Čestitamo!

Imenovanje. Namestnik je imenoval provizoričnega revirnega nadzornika varnostne straže Otona Meyera ja v Trstu za definitivnega revirnega nadzornika v XI. plačilnem razredu na dosedanjem službenem mestu.

Nesreča na morju. V nedeljo zjutraj je zadel parobrod „Istria“ društva „Trilestria“, ko je odhajal iz Pule, ob parobrod „Sebenico“, ki je last društva „Dalmatia“, in ga poškodoval tako zelo, da je „Sebenico“ komaj priplul v Trst, ker je začel takoj zajemati vodo. Škoda na „Sebenico“ znaša okrog 60.000 K, na parobrodu „Istria“ pa 5000 K. „Sebenico“ je plul po trgovinski progi Trst—Vis iz Trsta, „Istria“ pa po poštni progi Pula—Trst.

Zopet nesreča v tehničnem zavodu. Nekaj naravnost čudnega je, koliko nesreč se zgodi v tržaškem tehničnem zavodu, oziroma njegovi ladjedelnici. Ni ga meseca, da ne bi peljali iz teh delavnic kakaga mrtvega ali težko ranjenega delavca, da, skoraj teden za tednom se dogajajo taki nesrečni dogodki. In seveda, če se vpraša,

za gospode in dame, lodno in modno blago
KAREL KOCIAN,
tovarna sukna
v Humpolcu (Češko).
Uzorci franco.

Sukna,

PODLISTEK.

Assumptio B. M. V.

(Vnebovzetje blažene Device Marije.) Prvi slovanski oratorij; komponiral P. Hugolin Sattner. Prvič izvajan 13. III. 1912.

Na te kratke besede je Sattner sestavil na podlagi dveh preprostih motivov tako mogočen, tako izrazit, in tako globoko učinkujoč zbor, kakor jih ne najdeš mnogo v glasbeni literaturi. Zbor uvedejo pavke s silnim udarcem. Najprej se oglašé basi, za njimi tenorji in oba glasa se potem združita v mogočen, krepak in silen zbor. Drugi motiv „o pekel, kje je tvoja zmaga“ pričeljo po vrsti drugi, prvi bas, drugi in prvi tenor, ki se potem tudi združijo in ob spremljanju orkestra obdelajo motiv, dokler se ne oglašé iznova pavke in se ponovi prvi motiv, s katerim se slednjič ta zbor veličastno in zmago-slavno konča. Zbor je krepak in energičen, iz njega jasno odseva moč in sila, ki je premagala strahoto smrti in gozoto pekla, kakor tudi triumfalna zmaga Marije nad peklom. Ta zbor, ki dela čast muzikalni literaturi, se bo s pridom lahko

stvar, ki se jo je lotila njegova spretna roka, vspeva popolnoma. Njegove velike zmognosti, odlična izobrazba in fin ukus mu dajejo moč, da vsemu, kar on proizvaja, vtisne neke poseben pečat, ki ti jasno pravi: to je delo mojstra Hubada. Ravno nas Tržačane je pri tem oratoriju takoj, ko smo zaslišali gospo Lovčeto, njen glas, nastavek, način izgovarjave, dihanja, prednašanja, vsega moduliranja sploh — spomnil na drugi nam že poznani in toli ljub glas na gospo Costaperaria — Dev. Vzrok: obe sta iz šole mojstra Hubada. Jednako podobnost smo zaznali med petjem gosp. Križaja in onim gosp. Beteta; in res, tudi njima je bil mojster Hubad skupen učitelj.

Oratorij je naštudiral Hubad po njemu lastni natančnosti. Slo je kakor po olju: vse gladko in tudi pri najtežjih točkah brez vidnih težav.

Po mojem mnenju je — vsaj na prveni večeru 13. t. m. — odnesel krono večera moški zbor „Glasbene Matice“. Zbor „o smrti“, o katerega prednosti v muzikalnem pogledu smo že zgoraj govorili, je bil izvajan po moškem zboru „Gl M“ tako dovršeno, umerjeno in precizno, da je to petje moralo navdušiti in ganiti vsakega poslušalca. V tem zboru je prišla do veljave vsa moč in sila, pa tudi vsa velika zmognost možkega zbora. Čast tebi dični zbor, dika naša!

(Pride še.)

VABILO NA SUBSKRIPCIJU.

Z ozirom na prospekt se bo vršila subskripcija

K 15,000.000.--

4 $\frac{1}{2}$ %-nega, davka prostega, v 50 letih v polni nominalni vrednosti plačljivega, pupilarnovarnega posojila slobodnega
 in kraljevega glavnega mesta Zagreba
 dne 26. marca a. c.

pri spodaj označenih subskripcijskih mestih.

Pogoji subskripcije so sledeči:

1. **Subskripcijska cena znaša:**

- a) za **proste komade K 98.50 za vsakih K 100.--** nominale, prištevali 4 $\frac{1}{2}$ %-ne obresti na komad od 1. aprila 1912. do dne prevzetja;
- b) za **eno leto vezane komade K 98.25 za vsakih K 100.--** nominale, prištevali 4 $\frac{1}{2}$ %-ne obresti na komad od 1. aprila 1912. do dne prevzetja;
- c) za **dve leti vezane komade K 98.-- za vsakih K 100.--** nominale, prištevali 4 $\frac{1}{2}$ %-ne obresti na komad od 1. aprila 1912. do dne prevzetja.

Pri repartitiji se bo oziralo zlasti na vezane komade.

2. Subskribira se s prigrasnicco, ki se dobi pri spodaj navedenih subskripcijskih mestih za-
 stonj. Vsako subskripcijsko mesto ima pravico določiti po svojem lastnem preudarku znesek, ki bo
 posamezniku dodeljen.

3. Pri subskripciji se mora položiti od nominala 10% -ov **kavcije** in to v gotovini ali pa
 v vrednostnih papirjih, obračunanih po dnevnem kurzu in sicer v takih, katere subskripcijsko
 mesto dopusti.

4. Dodelitev se bo vršila, če le mogoče, takoj po končani subskripciji in se bo o tem
 obvestilo subskribente; onim, ki so več subskribirali, kot se jim je dodelilo, se bo presegajoča
 kavcija takoj povrnila.

5. Dodeljene obligacije **se morajo najdalje do 23. aprila 1912. polno
 vplačati.** Komadi se morajo prevzeti pri dotičnem subskripcijskem mestu, kjer so se dodelili.
 Ravnotam se vračuna ozir. povrne položena kavcija.

ZAGREB, dne 15. marca 1912.

Prva hrvatska štedionica,
Zagreb.

Wiener Bank-Verein Hrvatska podružnica,
Zagreb.

Hrvatska eskomptna banka,
Zagreb.

K. k. priv. österreichische Länderbank,
Dunaj.

Srpska banka d. d., Zagreb.

Subskripcija se bo vršila:

pri: Prvi hrvatski štedionici v Zagrebu, nje mjenjačnici in vsih podružnicah — Wiener Bank-Verein
 Hrvatski podružnici v Zagrebu — Hrvatski eskomptni banki v Zagrebu in nje podružnice v Osijeku —
 Srpski banki d. d. v Zagrebu — K. k. priv. Oesterreichische Länderbank na Dunaju in nje podružnicah
 — Wiener Bank-Verein na Dunaju in njega podružnicah — Živnostenski banki v Prahu in nje po-
 družnicah — Hrvatski zemaljski banki v Osijeku — Pučki banki na Reki — Banki in štedionici za
 Primorje na Sušaku — Jadranski banki v Trstu in nje podružnicah — Banca commerciale Triestina v
 Trstu — Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in nje podružnicah — Hrvatski vjeresijski banki v
 Dubrovniku in nje podružnicah — Dubrovački trgovački banki v Dubrovniku — Privilegovani zemaljski
 banki za Bosno in Hercegovino v Sarajevu in nje podružnicah — Hrvatski centralni banki za Bosno in
 Hercegovino v Sarajevu in nje podružnicah.

kdo je temu kriv, je reden odgovor, da delavec sam, češ, da ni pazil dovolj, dočim pa so resnični krivci drugje, tam namreč, kjer bi morali vse drugače skrbeti za varnost pri delu, kakor pa se to dogaja v tem zavodu.

Naj nam nihče ne očita kakšnega narodnostnega šovinizma, toda žalostno je, da v zavodu, kjer je toliko delavstva slovenske narodnosti ni najti niti črke slovenske pri varnostnih predpisih in drugih takih za delavstvo prevladnih odredbah. Sicer se s potiskanim ali popisanim papirjem ne odnašajo nesreče, toda delavstvo bi bilo bolje poučeno o teh odredbah, če bi jih moglo čitati v svoji materinščini, kakor pa tako, ko so pisane v jeziku, ki ga razume le površno.

Včeraj dobre četrte ure pred poldnevom se je torej zgodila zopet nesreča, in zopet je bil prizadet delavec slovenskega rodu. Bil je to 28-letni Anton Verč, rodom iz Štanjela. Imel je opravka pri oseh, ki so namenjene za Lloydove parnike. Naloženih je bilo na vozu 6 osi, vsaka po 5000 kg teže. Zavore niso držale dobro, teža je zdrsnila naprej in Verč je prišel z desnico med os in voz in v hipu je bila roka popolnoma zmečkana. Ponesrečenca so odpeljali v bolnišnico, kjer se nahaja na 10. oddelku.

Prepričani smo, da bi se ta nesreča ne bila zgodila, da ni delavstvo preobloženo z delom, da ne more posameznik storiti toliko, da bi komaj dva ali tri zadostovali za dotično delo. Tako se pa človek muči, da si prisluži oni borni zaslužek, a končno pride nesreča, in dotičnik je revež za celo svoje življenje.

Pretep v rodbini. Josip Klun stanuje v neki vasi pri Divači, dočim stanuje njegov brat Ivan v Trstu v ulici Guardia št. 29. Z bratom Ivanom stanuje tudi njegova sestra Antonija por. Luhita z drugimi člani družine.

Minolo nedeljo je prišel Josip v Trst, da bi tu uredil z bratom zadevo neke dedščine. A zdi se, da ni bilo možno doseči sporazuma. Kakor že pravi ona slovanica: Beseda prinese besedo, mačka pa miš, so v tem slučaju, ko lepe besede niso nič pomagale, začele padati psovke, a potem tudi še druge, hujše stvari. Konečno je bil prepričan prenesen na cesto, razbita so bila okna stanovanja, izstreljenih je bilo nekaj streliv iz revolverjev itd. V pretep so se vmešali tudi drugi. Ranjena sta bila pri tem Ivan Klun, star 23 let, težak, ter slučajno mimoidoči Josip Silvera. Oba sta bila spravljena v bolnišnico.

Bili so aretirani Josip Lukita in Alojzij Deroza, slednja dva, ker sta tudi sodelovala v pretepu.

Naše gledališče.

Nocoj uprizori naše gledališče po enoletnem presledku svetovno igro avonskega labuda Wileama Shakespeara.

„BENEŠKI TRGOVEC“.

Pri svoji premieri je dosegel Beneški trgovec na našem odru popoln umetniški uspeh. Letos je vodstvo preskrbelo neke scenične novosti; popolno nova je dvorana beneškega doža, ki jo je naslikal gledališki slikar „Dramatičnega društva“ V. Perotič.

Kakega pomena je uprizoritev klasikov, to ne ceniti le tisti, ki mu napredek slovenskega gledališča ni le pravna fraza. Zlasti mladino opozarjamo na nocojšnji večer.

Predstava je v abonementu. Ker se „Beneški trgovec“ ne bo ponavljal več v tej sezoni naj si ga vsak nocoj ogleda.

Popoludne bodi peli zopet

„JESENSKE MANEVRE“.

ki so tudi pri zadnji popoldanski predstavi napolnili gledališče.

„KUPČJA JE KUPČJA“.

(Les affaires sont les affaires.)

Igrokaz v 3. dejanjih. — Spisal Octave Mirbeau.

V nedeljo zvečer smo imeli na našem odru delo modernega francoskega pisatelja Mirbeauja, delo, ki bi bilo zaslužilo pač nekoliko drugačne udeležbe, kakoršna pa je bila v resnici. V našem občinstvu, in tu ne moremo izvesti niti tako imenovane inteligence, riti drugih slojev našega občinstva, k večjemu le posameznike, še manjka in manjka pravega čuta za lepoto drame, smo pač res še-le v začetku, nam pač res ugačajo le še veselo kričke barve, s katerimi se tako radi odličujejo tisti, ki še niso prešli daleč preko primitivnih pojmov o lepoti. — Burka, veseloliga, opereta polna, drama pa, no, saj ste videli, kako je bilo ne samo enkrat, temveč toliko in tolikokrat.

Mirbeau je obdelal tu moderno snov na moderen način in zgradil igrokaz, ki je precej edin v današnji dramski literaturi po svojih naravnost ubijajočih udarcih po gotovih slojih današnje v samoočnem življenju elitne družbe, kateri pa je končno vendarle vse le kupčja, vse le za denar.

Lechat, iz najpreprostejšega miljeja izhajajoči petdesetkratki milijonar je mož, ki

pozna vrednost denarja, ki s svojim denarjem kupuje vse, pa tudi prav vse: svet in ljudi, vodne moči in prepričanja. „Samo eno je, kar daje narodu, družbi in vsakemu posamezniku veličino: to je denar.“ Smo sleparji, lopovi — to vem — in nazadnje je to tudi res! Ali lopovi, ki so nekaj dosegli, ki dan na dan prispevajo svoj obolus občemu napredku, to se pravi sreči človeštva, sleparji, ki si polnijo žepe, ali ki tudi povsod ustvarjajo bogastvo, življenje, živahnost, dočim preje, ki sta bili še vi na krmilu... (govori markizu de Porcelletu). Izsesali ste ljudstvo, da je ginilo lakote. In kaj ste mu dajali zato? Palice, gospod marki. Jaz dam ljudstvu ceste, železnice, električno luč, zdravo stanovanje, nekoliko omike, ceno blago in delo... Ni sicer tako imenitno, kakor vaše palice, ali vžlic temu za sleparja dosti dobro. (Zvršetak jutri.)

Nar. del. organizacija.

Delavci tehničnega zavoda pri Sv. Andreju in Sv. Marku so vabljani na sestanek, ki se bo vršil danes, v torek 19. t. m. ob 5.30 popoldne v društvenih prostorih N. D. O. pri Sv. Jakobu.

Članom NDO v Škedenju se naznanja, da naj vplačujejo tedenske prispevke pri g. Iv. Šumanu, trgovcu v Škedenju.

Krajna skupina zidarjev NDO vabi vse člane posebno pa odbornike na važen sestanek, ki bo jutri, v sredo, 20. t. m., ob 6. zvečer v društvenih prostorih ul. Sv. Frančiška št. 2. Gre za važne stvari, zato naj nihče ne manjka!

Vstopnice za slovensko gledališče (znižane cene) se prodajajo za člane in članice NDO in Zveze jugoslovanskih železničarjev ob uradnih urah v uradu NDO ul. sv. Frančiška št. 2.

Gospodarstvo.

Zagrebsko mestno posojilo. Kakor nam javljajo iz Zagreba, se bo vršila subskripcija na zadolžnico 4 1/2 % zagrebskega mestnega posojila v znesku 15.000.000 K in sicer v času od 18. do 26. t. m. Svoje čitatelje opozarjamo na tozadevni oglas v našem listu, kjer se nahajajo vsi natančnejši pogoji za subskripcijo. Zadolžnice tega posojila, ki ga je zagrebska občina najela za izvršitev nujnih mestnih investicij, se glase na ime prinosnika in se izdajo v komadih po K 100, 200, 500, 1000, 2000, 5000, 10.000, obrestujejo se po 4 1/2 %. Odnosni kuponi dospevajo 1. aprila in 1. oktobra vsakega leta.

Posojila so prosta vsakega davka in se radi tega bodo kuponi teh zadolžnic izplačali brez nikakega odbitka v popolnem znesku. Zadolžnice uživajo v smislu zak. čl. XVII. leta 1911. pupilarno varnost in garancijsko sposobnost. To posojilo je izplačljivo v popolni nominalni vrednosti brez nikakega odbitka v roku 50 let z vsakoletnim žrebanjem v smislu določene odplačilne osnove. Zadolžnice tega posojila bodo upisane v kurznih listih dunajske in peštanske borze in bo tudi na avstro-ogrsko banko uložena prošnja, da prizna to posojilo za vrednostni papir, na kateri bo imela prednost.

Kakor znano, je prevzel emisijo gornjega posojila sindikat zagrebskih zavodov pod vodstvom prve hrvatske štedionice, hrvatske podružnice Wiener Bank-Vereine in Hrvatske eskompe banke. K temu sindikatu pripada tudi Srbska banka v Zagrebu in Länderbanka na Banaju. Za to posojilo vlada med našim občinstvom že dolgo časa veliko zanimanje in zato upamo, da se bodo naša publika in naše institucije poslužile te subskripcije in da bodo podpisale čimvečje število teh zadolžnic, zlasti raditega, ker gre tu za prvo večje domače posojilo in za prvo mestno zadolžnico v hrvatski domovini, ki se je pojavila na našem trgu in ki vsebuje vse pogoje gotovosti in vsa jamstva za obrestovanje in izplačevanje, tako da se morajo smatrati te zadolžnice kot vrednostni papir prvega razreda v vsakem pogledu. Ker je to prvi slučaj večjega hrvatskega posojila, bilo bi priporočljivo, da poda o tej priliki občinstvo dokaz svoje gospodarske samezvesti in da se takoj zavzame zato posojilo ter naj tako dokaže svojo finančno moč. Priporočati je tudi, da konvertira občinstvo posest tujih vrednostnih papirjev in ob tej priliki prevzame te zadolžnice, glede česar dobil lahko na vsakem subskripcijskem mestu potrebna navodila.

Poročali bomo o uspehu po končani subskripciji.

Vesti iz Goriške.

Komur tiče. Izvestni ljudje so se zgrajali nad člankom „Tripolitansko junaštvo“, ki je bil nedavno temu priobčen v „Edinosti“ pod tem zaglavjem. Reva pravi nekaj o zlobnosti in nesramnosti njega, ki je spisal tozadevne vrste in ki so vsebovale le resnične podatke. Štirje odrasli visokošolci se lahko branijo pred častnikom in naj ima ta tudi puško pri sebi. Opozorili smo, da so vsi štirje strastni mazzinijanci in da kakor taki ne gledajo s posebnim navdušenjem na c. kr. uniforme, nadalje pa smo konstatirali, da so trije ubežali, prepustivši tako prijatelja oficirjevi sablji. Nad tem delstvom smo se zgražali.

Male vesti. Govorilo se je po mestu o konkurzu banke „Banca Friulana“, kar se je pa izkazalo kakor izmišljotina. Dejstvo je, da je imenovana banka prepustila vse svoje posle „Banca di Trento“, ki je eksponent italijanskih klerikalnih bogatašev južne Tirolske. — Aretirali so bivšega predsednika „Mizarske zadruge“ v Solkanu, Rud. Konjedica, ki je pred leti ubežal roki pravice. — Predaval je te dni v gledališki dvorani o aviatiki poveljnik tukajšnje aviatične postaje, R. Petroczi. Izbranemu občinstvu je v kratkih besedah razložil razvoj zrakoplovstva; na koncu predavanja je povabil navzoče na Velike Rojce za 18. t. m., kjer bo razlagal vojaški aeroplan in njegov polet.

Volitev županstva v Kobaridu. Kobarid 16. marca 1912. Danes se je vršila v Kobaridu volitev županstva. Županom je bil izvoljen: g. Fran Miklavč, posestnik in trgovec, Kobarid h. št. 134. Podžupani so izvoljeni: g. Anton Uršič, pos. in trgovec, Kobarid 52, g. Ant. Juretič, pos. in gostilničar Kob. 86, g. Ferdinand Volarič, pos. in kupčevalec Kob. 156, g. Andrej Kranj, pos. Svino št. 11, g. Franc Volarič, pos. Kobarid št. 79, g. Jožef Stres, posest. Sužid št. 28.

Akad. fer. društvo „Adrija“ v Gorici priredi v četrtek 21. t. m. javno predavanje točno ob 8.15 zvečer pri „Jeleni“. Predava g. prof. Zupancič o — Aviatiki. Vstopnina 10 v.

Vesti iz Istre.

Iz Boršta 15. 3. 1912. Tekom pravkar poslavljajoče se zime, sem bil v Borštu nekolikokrat, in kar sem tam opazil, moram označiti kakor pot k napredku.

Vso zimo je imel g. nadučitelj Venturini po 2-krat na teden pevске vaje in je pridobil pevskemu zboru tudi mnogo novih moči. In po dvakrat na teden je imel pouk in poljudna predavanja (poučne večere) za odrasle. Pri teh nisi videl le mladeničev, temveč tudi odraslih mladih in zrelih mož. In kako so ti z zanimanjem in veseljem sledili pouku ter vedno obiskovali šolo! Tako, da je človeku v resnici v veselje, ko vidi naše ljudstvo, kako hrepeni po napredku in pouku.

Neke nedelje popoldne je bila v bližini cerkve gruča (kakih 26) šol ravno odraslih dečkov v dobi 14—16 let. Kakor jastrebov izpod nebnih višin med kuretino je pal med nje g. nadučitelj. Ker pa dečki poznajo njegov značaj (ki ni jastrebov), niso zbežali kakor kokaši, ampak so mirno stali. Dal jim je primeren pouk o lepih in mirnih osebah ter jih povabil za v četrtek zvečer v šolo. Odzval se jih je nič manj nego 80%, in ti so obljubili, da za prihodnji četrtek privedejo še ostale.

Ta večer je imel z njimi le nekako konferenco, posvetoval se je z njimi, kdaj in koliko krat na teden bi se shajali. Določili so vsaki četrtek zvečer. S tem se bo za Borštansko mladino dosegalo mnogo koristnega. G. Venturini je še mlad učitelj, a ga smemo tu javno postaviti za izgled vsemu istrsk. učiteljsstvu naše narodnosti. Njemu velja v resnici geslo: Kar more, je vsakdo storiti dolžan za svoj narod.

In g. urednik ne recite mi da so to osebnosti, ter ne strižite ven zadnjega stavka. Kar koristi dobri stvari našega tlačenega naroda, treba vselej postaviti na svetilnik in ni smeti pokrivati polovnikom.

Nis Vodoran III.

Razne vesti.

Stavke in izpjetja v Avstriji. Statistični urad v trgovinskem ministrstvu je objavil provizorne rezultate o stavkah in izpjetjih v Avstriji v letu 1911.

Tekom leta 1911. je bilo 767 delavnih sporov. Nekaj stavek ni bilo mogoče vzeti v statistiko, ker se še nadaljujejo, in na koncu leta 1911. je bilo naznanjenih 20 stavek v rudarski stroki, ki večinoma še niso pomehale.

Poleg 210 sporov, o katerih še ni definitivnih podatkov, obsegajo podatki statističnega urada 544 stavek, po katerih je bilo prizadetih 5461 obratov, med temi 811 obratov velike industrije. V vseh teh obratih je bilo zaposlenih 140.718 delavcev, od katerih jih je zapustilo delo 84.052, to je 59,7%. V 117 slučajih so stavke zadevale več podjetij obenem. 203 stavke so izbruhnile spomladi, 177 poleti, 108 jeseni in 56 pozimi. Glavni povod stavekam je bilo mezdno vprašanje, v drugi vrsti pa delavni čas. Z ozirom na uspeh se je 107 stavek končalo s popolno zmago, 279 z delnim uspehom, 158 pa brez uspeha.

Izpjetij je bilo 13 in so se raztezala na 92 obratov, med njimi 47 velike industrije. V teh obratih je bilo zaposlenih 6140 delavcev, od katerih jih je bilo po izpjetjih prizadetih 4742. Izpjetja so trajala od 2 do 105 dni.

Dr. Pečnik

(PETSCHNIGG)

Žrst, via S. Caterina šte. 1

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8—9 & 2—3 in špecialist za kožne in — vodne (spolne) bolezni: 11 1/2 — 1. —

ZAHVALA.

Za vse izraze sožalja in dokaze odkritega sočutja ob priliki smrti našega nepozabnega soproga, očeta, svaka itd. gospoda

Ivana Rošer

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo nepozabnega k večnemu počitku, izrekamo vsem prijateljem in znancem ter sploh vsem udeležencem svojo prisrčno, iskreno zahvalo.

V posebno dolžnost si štejemo zahvaliti se gospodom uradnikom, poduradnikom in uslužbencem c. kr. državne in južne železnice ter c. kr. pošte, pevskemu društvu „Tabor“ iz Lokve za ganljivo petje, velikodušnim darovalcem prekrasnih in obilih vencev, prelagim gospodom, ki so nosili vence in sveče, kakor sploh vsem, ki so na kakršenkoli način nam stali na strani v teh, za nas težkih dneh.

DIVAČA, dne 18. marca 1912.

Žalujoči ostali.

Mali oglasi

Prodaja se skoraj novo dvokolo. Poizve se v „Narodnem domu“ pri Sv. Ivanu, v gostilni. 622

Deklica, ti zna že nekoliko šivati, se sprejme za šivanje na dom. Ulica G. Baccac. cio št. 14, II. 627

Vsi Jožeti znanci, prijatelji ste vabljeni zaradi odpravljenega praznika, da se snidete dne 19. t. m. popoldne v gostilni članov NDO v ul. Carradori 18 pri imenitnem zabavnem večeru k dobremu kozarčnemu rujnega vinca. Priporočam se za obilno udeležbo. Hinko Kosič voditelj. 634

Stalni krajevni agenti zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastanijo a sušno plačo za prodajanje dovoljenih sredstev v Avstro-Ogrski. — Ponudbe pod „Merkur“, Brno Neugasse 20. 244

Prodaja premoženja in nepremičnin v Opatu in Gabrovici, županija Dolina. — Prodajo se: hiše, njive, travniki, vrtovi in drugo, bivša last Josipa Ivančiča iz Gabrovice, kupljena na dražbi dne 11. I. 1912. pod jako dobrimi pogoji skupaj 30 parcel, vse en blok, kakor tudi posamezne parcele. Zglašiti se ustmeno ali pisмено pri Josipu Gregorič, trgovcu, ulica Olmo 3, Trst. 614

Singer šivalni stroji, popolnoma novi, najnovejšega sistema, dobri za vsako delo, tudi za vezenje, kupljeni na dražbi, se prodajo po zelo nizki ceni, namreč: I. vredni K 200 za K 110, II. iste vrste, bolj jednostavni, vredni K 120 za K 64. Oboji pisмено zajamčeni za tri leta. — Trst, ulica S. Caterina 7, dvorišče. 569

Velik orkestron v dobrem stanu za gostilno, oziroma društvo, se takoj prodaja po zelo ugodni ceni. Naslov pove ineratni oddelek Edinosti. 608

Toči se na novo lastni pridelek briškega pristanega belega vina (rebula). Škorklja-Coroneo 723 pri Josipu Mavriču iz Kozane. 594

Meblovana sobica se odda takoj. Zgor. Carbola št. 62, II. 616

Lepa meblavana soba se odda pri mali slovenski družini, ulica Salice 4, II. 601

Moderne spalne sobe ter vsakovrstno drugo mizarsko delo izdeluje M. Majcen, mizar, ulica Belvedere 28, ogel Torquato Tasso. 322

Novo delavsko kons. društvo „Trst“ pri Sv. Jakobu, ul. Sv. Marka št. 19. si šteje v prijeto dolžnost, obvestiti al. obč. mesta in okolice, posebno pa Šentjakobčane, da je odprlo svojo novo gostilno v hiši F. Fabjana, ul. S. Marco št. 19, kjer bodo točilo istrsko črno vino prve vrste, pivavsko belo in Puntigamsko eksportno pivo prve vrste, vse po najnižjih cenah; kuhinja bo vedno preskrbljena z gorkimi in miznimi jedili. — Voditelj: Viktor Kosič. — Za mnogobrojno udeležbo vabi že sedaj Odbor. 611

TRŽAŠKA POSOJILNICA in HRANILNICA registrovana zadruga z omejenim poročtvom vabi na

XX. redni občni zbor ki se bo vršil

v torek 26. marca 1912. ob 8. zvečer.

v veliki dvorani v lastni hiši

Piazza della Caserma št. 2.

DNEVNI RED:

1. Letno poročilo in potrjenje let. računa.
2. Razdelitev čistega dobička
3. Poročilo o gospodarstvu z rezervnim zakladom.
4. Prememba pravil.
5. Razni predlogi.*
6. Volitev načelnistva.
7. Volitev nadzorstva.

TRST, dne 17. marca 1912.

NAČELNIŠTVO.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen po § 48 zadr. pravil, se vrši drugi v nedeljo, dne 14. aprila t. l. ob 10. uri popoldne s istim dnevnim redom, ki je sklepčen ob vsakem številu zadržnikov.

* § 50. Vsak zadržnik sme pri občnem zboru postaviti predloge, kateri niso na dnevnem redu.

O teh predlogih pa občni zbor ne more precej sklepati, ampak le odloči, če se sploh vzamejo v pretes, ali če se morajo izročiti posebnemu odseku, ali nadzorstvu, ali pa načelnstvu, da se o njih poroča v bodočem občnem zboru. Ti predlogi se morajo postaviti na dnevni red bodočega občnega zbora.